

Варіант 1

1. Обчислити визначник:

a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 1 & 2 & 3 & 0 \\ 1 & 2 & -1 & 2 \\ -1 & 2 & 1 & -1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ 2 & 3 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 4x + 5.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ 3 & 2 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 2 & 2 & 3 \\ 1 & -1 & 0 \\ -1 & 2 & 1 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

a) за формулами Крамера; $\begin{cases} x + 2y - z = 13, \\ 2x + 3y + z = 16, \\ x + y + 4z = -1. \end{cases}$
 б) методом Гаусса.

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},\text{i}} = x_{\text{c},\hat{\text{i}}} + x_{\text{c},\hat{\text{i}}},$$

де $x_{\text{c},\text{i}}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{\text{i}}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{c},\hat{\text{i}}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 + x_4 = 1, \\ x_1 + x_2 + 4x_3 + 3x_4 = 2, \\ 2x_1 + 2x_2 + 5x_3 + 4x_4 = 3, \\ 4x_1 + 4x_2 + 7x_3 + 6x_4 = 5. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(1;3;6)$, $M_2(2;2;1)$, $M_3(-1;0;1)$, $M_4(-4;6;-3)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
- д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (3; -2; 1)$, $\vec{q} = (-1; 1; -2)$, $\vec{r} = (2; 1; -3)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (11; -6; 5)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює гострий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} + 2\vec{q}, \vec{b} = 3\vec{p} - \vec{q}$, $|\vec{p}| = 1, |\vec{q}| = 2, (\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{6}$. Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\vec{d}_{\vec{b}}(\vec{a} - 2\vec{b})$.

9. Дано точки $A(2; -1), B(4; 5), C(-3; 2)$. У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальнє рівняння площини $M_1 M_2 M_3$;

- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площиною Oyz ; площиною, що проходить через точку $(0;0;1)$ паралельно площині Oxy ; площиною, що проходить через точку $(1;2;0)$ і містить вісь Oz ; площиною, що проходить через точку $(0;3;0)$ і пряму $\frac{x}{3} = \frac{y}{-3} = \frac{z-4}{0}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(2;3;1)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x+1}{2} = \frac{y}{-1} = \frac{z-2}{3};$$

$$l_2 : \frac{x}{2} = \frac{y}{-3} = \frac{z}{1}.$$

а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;

б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

а) еліпса, якщо мала піввісь $b = 15$ та один з фокусів $F(-10;0)$;

б) гіперболи, якщо дійсна піввісь $a = 13$, ексцентриситет $\varepsilon = \frac{14}{13}$;

в) параболи, якщо її директриса $D : x = -4$;

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$9x^2 - 4xy + 6y^2 + 16x - 8y - 2 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$x^2 - y^2 = 8z.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$x + y + z = 4, x = 2, y = 3,$$

$$x = 0, y = 0, z = 0.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої $\begin{cases} x + 2y = 0, \\ z = 0 \end{cases}$ навколо осі Ox . Зробити рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (x_1 + x_2; 2x_1 + x_3; 3x_1 - x_2 + x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1; x_2 + 1; x_3 + 2).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$x_1^2 - 15x_2^2 + 4x_1x_2 - 2x_1x_3 + 6x_2x_3.$$

Варіант 2

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.
- $$\begin{vmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 \\ 2 & 2 & 2 & -1 \\ 3 & 4 & 1 & -1 \\ 1 & -2 & -1 & 0 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 5 & 3 \\ 2 & 1 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 6x - 1.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 1 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 1 \\ 1 & 1 & 2 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера;
 б) методом Гаусса.
- $$\begin{cases} 3x + 2y + z = 13, \\ x - 2y + z = -3, \\ 4x - y + z = 6. \end{cases}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},i} = x_{\text{c},\hat{i}} + x_{\text{z},\hat{i}},$$

де $x_{\text{c},i}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{i}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{z},\hat{i}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} 2x_1 + 5x_2 + x_3 + 3x_4 = 2, \\ 4x_1 + 6x_2 + 3x_3 + 5x_4 = 4, \\ 4x_1 + 14x_2 + x_3 + 7x_4 = 4, \\ 2x_1 - 3x_2 + 3x_3 + x_4 = 2. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(-4; 2; 6)$, $M_2(2; -3; 0)$, $M_3(-10; 5; 8)$, $M_4(-5; 2; -4)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
- д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (2; 1; 0)$, $\vec{q} = (1; -1; 2)$, $\vec{r} = (2; 2; -1)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (3; 7; -7)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює гострий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = 3\vec{p} + \vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} - 2\vec{q}$, $|\vec{p}| = 4$, $|\vec{q}| = 1$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{4}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\delta_{\vec{b}}(2\vec{a} - 3\vec{b})$.

9. Дано точки $A(-1; 2)$, $B(3; -1)$, $C(0; 4)$.

У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площинами Oxy ; площинами Oyz ; площиною, що проходить через точки $(0;0;3)$ і $(0;1;0)$ паралельно осі Ox ; площиною, що проходить через точку $(0;0;3)$ і пряму $\frac{x-2}{-4} = \frac{y}{3} = \frac{z}{3}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(1;2;\frac{3}{2})$ та прямі

$$l_1 : \frac{x-1}{-1} = \frac{y+2}{0} = \frac{z+1}{2};$$

$$l_2 : \frac{x}{1} = \frac{y-1}{2} = \frac{z+1}{-1}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

- а) еліпса, якщо мала піввісь $b = 2$ і один з фокусів $F(4\sqrt{2}; 0)$;
- б) гіперболи, якщо дійсна піввісь $a = 7$, ексцентриситет $\varepsilon = \frac{\sqrt{85}}{7}$;

- в) параболи, якщо її директриса $D : x = 5$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$5x^2 + 12xy - 22x - 12y - 19 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$x^2 + 4y^2 = 16z.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$z = x^2 + y^2, x + y = 4,$$

$$x = 0, y = 0, z = 0.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} \frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox. \text{ Зробити}$$

рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображені $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (0; x_2 - x_3; 0)$$

$$B\vec{x} = (3x_1 + 5x_3; x_1 + x_2 + 1; 3x_2 - 6x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$-11x_1^2 - 6x_2^2 - 6x_3^2 + \\ + 12x_1x_2 - 12x_1x_3 + 6x_2x_3.$$

Варіант 3

1. Обчислити визначник:

$$a) \text{ зведенням до трикутного вигляду;} \quad \begin{vmatrix} 1 & -3 & -2 & 7 \\ -1 & 2 & 3 & -7 \\ 0 & 3 & -3 & 8 \\ 0 & -3 & 3 & -7 \end{vmatrix};$$

$$b) \text{ методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.}$$

2. Довести, що матриця A задовільняє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} -2 & 4 \\ 3 & -5 \end{vmatrix}, f(x) = x^2 + 7x - 2.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ -3 & -5 \end{vmatrix}; \quad b) A = \begin{vmatrix} 1 & 2 & -3 \\ 1 & 1 & 6 \\ 1 & 0 & 4 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

$$a) \text{ за формулами Крамера;} \quad \begin{cases} x - 3y + 4z = 8, \\ x + y - z = 2, \\ x - y + 4z = 10. \end{cases}$$

$$b) \text{ методом Гаусса.}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\varsigma,i} = x_{\varsigma,\hat{i}} + x_{\div,i},$$

де $x_{\varsigma,i}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\varsigma,\hat{i}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\div,i}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + x_2 - 3x_3 = 2, \\ x_1 - x_2 + x_3 + 2x_4 = -1, \\ 2x_1 - 2x_3 + 2x_4 = 1, \\ 3x_1 + 5x_2 - 13x_3 - 2x_4 = 9. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(7;2;4)$, $M_2(7;-1;-2)$, $M_3(-7;-3;2)$, $M_4(-4;2;1)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1M_2}$;
- кут $\angle M_2M_1M_3$;
- площу $\Delta M_1M_2M_3$;
- об'єм піраміди $M_1M_2M_3M_4$;
- висоту піраміди M_4H , застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (0;1;-2)$, $\vec{q} = (3;-1;1)$, $\vec{r} = (4;1;0)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- координати вектора $\vec{a} = (-5;9;-13)$ в цьому базисі;
- одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює гострий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} - 3\vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} + 2\vec{q}$, $|\vec{p}| = \frac{1}{5}$, $|\vec{q}| = 1$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{2}$.

Знайти:

- площу трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
- довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
- проекцію і $\vec{d}_{\vec{b}}(2\vec{a} - \vec{b})$.

9. Дано точки $A(0;5)$, $B(2;2)$, $C(4;6)$. У $\triangle ABC$ знайти:

- рівняння медіани AM , записати як рівняння у відрізках;
- канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
- рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
- параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площинами Oxy та Oxz ; площиною, що проходить через прямі: $\frac{x-1}{-2} = \frac{y-2}{2} = z-1$ і $x=t$, $y=2$, $z=t$; площиною, що проходить через пряму $\begin{cases} 3x-z-3=0, \\ y=0, \end{cases}$ паралельно осі Oy .

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(1;0;4)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x+1}{0} = \frac{y}{1} = \frac{z-2}{1};$$

$$l_2 : \frac{x-1}{1} = \frac{y+2}{3} = \frac{z}{-1}.$$

а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;

б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

а) еліпса E , якщо $A(3;0), B(2;\frac{\sqrt{5}}{3}) \in E$;

б) гіперболи Γ , якщо рівняння її асимптот $y = \pm \frac{3}{4}x$; $A(-8;0) \in \Gamma$;

в) параболи, якщо її директриса $D : y = -2$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$4x^2 - 4xy + y^2 - 6x + 3y - 4 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$9x^2 + 4y^2 = 36 - 36z^2.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$2z = x^2 + y^2, x^2 + y^2 - ax = 0, z = 0.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} x^2 = 2py, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox. \text{ Зробити}$$

рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (3x_1 + 2x_2 - x_3^2; 2x_1 + x_3; 3x_1 - x_2)$$

$$B\vec{x} = (0; 3x_1 - 2x_2; x_1 + x_2 - 3x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з zadання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$9x_1^2 + 6x_2^2 + 6x_3^2 + 12x_1x_2 - 10x_1x_3 - 2x_2x_3.$$

Варіант 4

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

2. Довести, що матриця A задовільняє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 7 & 1 \\ 4 & 2 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 9x + 10.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} -1 & 4 \\ 2 & -7 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 2 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера; $\begin{cases} x - 3y + 4z = 10, \\ 3x - 6y + z = 0, \\ x + 3y + 3z = 13. \end{cases}$
 б) методом Гаусса.

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},\text{i}} = x_{\text{c},\hat{1}} + x_{\text{c},\hat{1}},$$

де $x_{\text{c},\text{i}}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + 2x_2 - 3x_3 + x_4 = 1, \\ 2x_1 - x_2 + x_3 - 3x_4 = 2, \\ 3x_1 + x_2 - 2x_3 - 2x_4 = 3, \\ x_1 - 3x_2 + 4x_3 - 4x_4 = 1. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(2; 1; 4)$, $M_2(-1; 5; -2)$, $M_3(-7; -3; 2)$, $M_4(-6; -3; 6)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
- д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (0; 5; 1)$, $\vec{q} = (3; 2; -1)$, $\vec{r} = (-1; 1; 0)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (-15; 5; 6)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює гострий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = 3\vec{p} - 2\vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} + 5\vec{q}$, $|\vec{p}| = 4$, $|\vec{q}| = \frac{1}{2}$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{5\pi}{6}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\vec{b}(-\vec{a} + 2\vec{b})$.

9. Дано точки $A(3; 1)$, $B(5; 4)$, $C(1; 3)$. У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площиною, що проходить через осі Ox і Oz ; площиною, що проходить через прямі $\frac{x-1}{-3} = \frac{y-1}{0} = \frac{z-1}{3}$ і $x = \frac{y-3}{-2} = z$; площиною Oyz ; площиною, що проходить через точки $(0;0;2)$ і $(0;3;0)$ паралельно осі Ox .

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(-1;3;1)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x-1}{2} = \frac{y-1}{0} = \frac{z-2}{1};$$

$$l_2 : \frac{x}{-1} = \frac{y+1}{2} = \frac{z}{3}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеного з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

а) еліпса E , якщо ексцентриситет $\varepsilon = \frac{\sqrt{21}}{5}$, $A(-5;0) \in E$;

б) гіперболи Γ , якщо $A(\sqrt{80};3)$,

$B(4\sqrt{6};3\sqrt{2}) \in \Gamma$;

- в) параболи, якщо її директриса $D : y = 1$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$x^2 - 2xy + y^2 - 10x - 6y + 25 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$x^2 + y^2 + z^2 = 2z.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$z^2 = x^2 + y^2, x^2 + y^2 - ax = 0.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox. \text{ Зробити рисунок.}$$

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (6x_2 - x_3; 5x_1 + x_2 - x_3; 4x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1 + x_2 + 2; 3x_1 - x_3; x_2 + 3x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$x_1^2 + 2x_2^2 + 3x_3^2 - 2x_1x_2 - 2x_2x_3.$$

Варіант 5

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.
- $$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 & -1 \\ 1 & 1 & -1 & 3 \\ 1 & -1 & 2 & 2 \\ 0 & 0 & 3 & 3 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} -3 & 2 \\ 4 & -5 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 + 8x + 7.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 3 & 2 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 1 & 2 & -3 \\ 3 & 2 & -4 \\ 2 & -1 & 0 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера;
 б) методом Гаусса.
- $$\begin{cases} x + y - 4z = -2, \\ x + 2y + z = 11, \\ 3x + y + z = 14. \end{cases}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},i} = x_{\text{c},\hat{i}} + x_{\text{z},\hat{i}},$$

де $x_{\text{c},i}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{i}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{z},\hat{i}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + 2x_2 + 4x_3 - 3x_4 = 1, \\ 3x_1 + 5x_2 + 6x_3 - 4x_4 = -1, \\ x_1 + x_2 - 2x_3 + 2x_4 = -3, \\ 2x_1 + 3x_2 + 2x_3 - x_4 = -2. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(-1;-5;2)$, $M_2(-6;0;-3)$, $M_3(3;6;-3)$, $M_4(-10;6;7)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1M_2}$;
 б) кут $\angle M_2M_1M_3$;
 в) площа $\Delta M_1M_2M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1M_2M_3M_4$;
- д) висоту піраміди M_4H , застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (2;1;0)$, $\vec{q} = (1;-1;2)$, $\vec{r} = (3;7;-7)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (2;2;-1)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює гострий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} - 2\vec{q}$ і $\vec{b} = 2\vec{p} + \vec{q}$, $|\vec{p}| = 2$, $|\vec{q}| = 3$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{3\pi}{4}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\vec{b}$ $(-2\vec{a} + 3\vec{b})$.

9. Дано точки $A(3;1)$, $B(4;5)$, $C(2;0)$. У $\triangle ABC$ знайти:

- a) рівняння медіани AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена координатними площинами; площину, що проходить через прямі $\frac{x-1}{-3} = \frac{y-1}{3} = z$ і $x = -t - 1, y = t + 3, z = t + 2$; площину, що перпендикулярна до площини Oxz і відтинає на осіх Ox і Oz відрізки 2 і 3.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(-1; 3; 3)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x-1}{-2} = \frac{y}{1} = \frac{z+2}{1};$$

$$l_2 : \frac{x+1}{1} = \frac{y}{0} = \frac{z+1}{2}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

- а) еліпса, якщо велика піввісь $a = 11$, ексцентриситет $\varepsilon = \frac{\sqrt{57}}{11}$;
- б) гіперболи, якщо рівняння її асимптот $y = \pm \frac{2}{3}x$ і фокусна відстань $2c = 10\sqrt{13}$;

- в) параболи Π , якщо вісь симетрії Ox , $A(27; 9) \in \Pi$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$2x^2 + 4xy + 5y^2 - 6x - 8y - 1 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$x^2 - y^2 + z^2 = 4.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$x^2 + y^2 = 2ax, z = x, z = 3x.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} y^2 = 2px, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox. \text{ Зробити}$$

рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (x_1 - 3x_2^2; 5x_2 - x_3; 4x_1 - x_2)$$

$$B\vec{x} = (x_1 + 2x_2; 2x_2 - x_3; 5x_1 - x_2 - 2x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . $A = \begin{vmatrix} -1 & 9 & -6 \\ 0 & 2 & 0 \\ -1 & 10 & -1 \end{vmatrix}$. Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$-x_1^2 - 5x_2^2 - 10x_3^2 + 4x_1x_2 + 2x_1x_3.$$

Варіант 6

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 3 & 4 & 2 & -1 \\ 2 & 0 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 12 & -3 \\ 4 & -2 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 10x - 12.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 4 & 5 \\ -5 & -6 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 2 & 1 & 3 \\ 0 & 2 & 0 \\ 1 & 4 & 5 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера;
 б) методом Гаусса.

$$\begin{cases} x + y - 5z = -12, \\ 2x + 4y + z = 13, \\ 3x + y - 3z = -4. \end{cases}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},i} = x_{\text{c},\hat{i}} + x_{\text{z},\hat{i}},$$

де $x_{\text{c},i}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{i}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{z},\hat{i}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} 8x_1 + 3x_2 - x_3 + x_4 = 1, \\ 4x_1 + 12x_2 - 9x_3 + 8x_4 = 9, \\ 12x_1 + 15x_2 - 10x_3 + 9x_4 = 10, \\ 4x_1 - 9x_2 + 8x_3 - 7x_4 = -8. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(0; -1; -1)$, $M_2(-2; 3; 5)$, $M_3(1; -5; -9)$, $M_4(-1; -6; 3)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;

д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (1; 2; 0)$, $\vec{q} = (2; -1; 3)$, $\vec{r} = (0; 1; 2)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (2; 0; -1)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює тупий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} + 3\vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} - 2\vec{q}$, $|\vec{p}| = 2$, $|\vec{q}| = 3$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{3}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\delta_{\vec{b}}(2\vec{a} + 4\vec{b})$.

9. Дано точки $A(1; 3)$, $B(-2; 1)$, $C(0; -3)$.

У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площиною Oyz ; площиною Oxy ; площиною, що проходить через точку $(4; -1; 0)$ і відтинає на осях Ox і Oz відрізки 2 і 3; площиною, що проходить через точку $(0; 3; 0)$ і пряму $\frac{x}{2} = \frac{y-2}{1} = \frac{z-1}{-4}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(-1; 0; 1)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x}{1} = \frac{y-1}{0} = \frac{z}{-1};$$

$$l_2 : \frac{x}{0} = \frac{y}{1} = \frac{z-2}{-1}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

а) еліпса, якщо мала піввісь $b = \sqrt{15}$ і ексцентриситет $\varepsilon = \frac{\sqrt{10}}{25}$;

б) гіперболи, якщо рівняння її асимптот $y = \pm \frac{3}{4}x$ і дійсна піввісь $a = 8$;

- в) параболи Π , якщо її вісь симетрії Oy , $A(4; -8) \in \Pi$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$x^2 - 4xy + 4y^2 - 4x - 3y - 7 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$z^2 - x^2 - 2y = 0.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$2z = x^2 - y^2, z = 0, z = 2.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} x^2 + (y-4)^2 = 1, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox.$$

Зробити рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (x_3; x_1 + 2x_2; -7x_1 - 3x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1; x_2 + x_3^3; x_1 - 2x_2 - x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . $A = \begin{vmatrix} -3 & 0 & -1 \\ 2 & 1 & -4 \\ -2 & 0 & -2 \end{vmatrix}$. Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з zadання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$2x_1^2 + 3x_2^2 + 9x_3^2 - 2x_1x_2 - 2x_1x_3.$$

Варіант 7

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;*
б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 0 & 6 & -1 & 8 \\ 1 & 4 & 2 & 3 \\ 2 & 9 & 1 & 1 \\ 0 & 3 & -8 & 4 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} -5 & 4 \\ 1 & 0 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 + 5x - 4.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 5 & -4 \\ 9 & -7 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 4 & 3 & -2 \\ -5 & -4 & -1 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера;*
б) методом Гаусса. $\begin{cases} 2x + 4y - 6z = 0, \\ 2x - 3y + z = 0, \\ 3x - y - z = 2. \end{cases}$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},i} = x_{\text{c},\hat{i}} + x_{\text{d},\hat{i}},$$

де $x_{\text{c},i}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{i}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{d},\hat{i}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + 3x_2 + 3x_3 + 5x_4 = -1, \\ 2x_1 + 6x_2 + 5x_3 + 6x_4 = 1, \\ 3x_1 + 9x_2 + 8x_3 + 11x_4 = 0, \\ 5x_1 + 15x_2 + 14x_3 + 21x_4 = -2. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(5; 2; 0)$, $M_2(2; 5; 0)$, $M_3(1; 2; 4)$, $M_4(-1; 1; 1)$. Дове-

сти, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;*
б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (0; 1; 2)$, $\vec{q} = (1; 0; 1)$, $\vec{r} = (-1; 2; 4)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (-2; 4; 7)$ в цьому базисі;*
б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює тупий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = 2\vec{p} - \vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} + 3\vec{q}$, $|\vec{p}| = 3$, $|\vec{q}| = 2$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{2}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;*
б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
в) проекцію і $\delta_{\vec{b}}(-2\vec{a} - 3\vec{b})$.

9. Дано точки $A(-3; -2)$, $B(2; 0)$, $C(-1; 1)$.

У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;*
б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площиною Oyz ; площиною, що проходить через точку $(0;2;0)$ паралельно площині Oxz ; площиною, що проходить через точку $(1;0;3)$ і містить вісь Oy ; площиною, що проходить через точку $(0;0;3)$ і пряму $\frac{x}{1} = \frac{y-5}{-5} = \frac{z}{2}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(0;3;-1)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x+4}{2} = \frac{y-4}{-1} = \frac{z+1}{-2};$$

$$l_2 : \frac{x+5}{4} = \frac{y-5}{-3} = \frac{z-5}{-5}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

- а) еліпса, якщо велика піввісь $a = 4$ і один з фокусів $F(3;0)$;
- б) гіперболи, якщо уявна піввісь $b = 2\sqrt{10}$ і один з фокусів $F(-11;0)$;

- в) параболи, якщо її директриса $D : x = -2$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$3x^2 + 10xy + 3y^2 - 2x - 14y - 13 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$\frac{x^2}{25} - z^2 - \frac{y^2}{9} = 1.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$z^2 = 4(x^2 + y^2), x^2 + y^2 + z^2 = 1.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої $\begin{cases} z = \sqrt{1 - x^2}, \\ y = 0 \end{cases}$ навколо осі Oz . Зробити

рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (0; x_1 + 4x_3; 4x_1 - x_2 - x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1 + 3; x_2 + 3x_3; x_1 - 4x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . $A = \begin{vmatrix} 2 & 0 & -4 \\ -15 & 3 & 1 \\ 1 & 0 & -3 \end{vmatrix}$. Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$-x_1^2 - 6x_2^2 - 10x_3^2 + 4x_1x_2 + 6x_2x_3.$$

Варіант 8

1. Обчислити визначник:

- a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 3 & 0 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 3 & 0 \\ 2 & 3 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & 3 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задоволяє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 6 & -1 \\ -3 & 2 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 8x + 9.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} -1 & 2 \\ 3 & -5 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} -3 & 2 & 4 \\ 2 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

- a) за формулами Крамера;
 б) методом Гаусса.
- $$\begin{cases} x + 3y - 2z = -1, \\ 2x - 3y + 4z = 13, \\ 3x + y + z = 10. \end{cases}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},\text{i}} = x_{\text{c},\hat{\text{i}}} + x_{\text{c},\hat{\text{i}}},$$

де $x_{\text{c},\text{i}}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{\text{i}}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{c},\hat{\text{i}}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 - x_2 + x_3 - x_4 = -2, \\ x_1 + 2x_2 - 2x_3 - x_4 = -5, \\ 2x_1 + x_2 - x_3 - 2x_4 = -7, \\ 4x_1 - x_2 + x_3 - 4x_4 = -11. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(2;-1;-2)$,

$M_2(1;2;1), M_3(5;0;-6), M_4(-10;9;-7)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1M_2}$;
 б) кут $\angle M_2M_1M_3$;
 в) площа $\Delta M_1M_2M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1M_2M_3M_4$;
- д) висоту піраміди M_4H , застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (1;3;0)$, $\vec{q} = (2;-1;1)$, $\vec{r} = (0;-1;2)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (6;12;-1)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює тупий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = 4\vec{p} + \vec{q}$ і $\vec{b} = \vec{p} - \vec{q}$, $|\vec{p}| = 7$, $|\vec{q}| = 2$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{4}$.

Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\delta_{\vec{b}}(-3\vec{a} + \vec{b})$.

9. Дано точки $A(-4;2)$, $B(3;3)$, $C(6;8)$. У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіан AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площинами Oxz та Oyz ; площиною, що паралельна осі Oy і проходить через точки $(3; 0; 0)$ і $(0; 0; 1)$; площиною, що проходить через прямі $x = 2t, y = -3t + 3, z = t$ і $\frac{x-1}{1} = \frac{y-1}{-2} = \frac{z-1}{1}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(3; 2; 6)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x}{1} = \frac{y+7}{2} = \frac{z-3}{-1};$$

$$l_2 : \frac{x-3}{2} = \frac{y+4}{1} = \frac{z-2}{-3}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеного з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

- а) еліпса, якщо мала піввісь $b = 4$ і один з фокусів $F(3; 0)$;
- б) гіперболи, якщо дійсна піввісь $a = 4$, ексцентриситет $\varepsilon = \frac{7}{5}$;

- в) параболи, якщо її директриса $D : x = 6$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$9x^2 - 4xy + 6y^2 - 10x - 6y + 25 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$4x^2 - 3y^2 + 6z^2 - 18 = 0.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$y = x^2, z = y, z + y = 2.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої $\begin{cases} x = y, \\ z = 0 \end{cases}$

навколо осі Ox . Зробити рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображені $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (3x_2 - x_3; x_1 + x_3; x_2 - 4x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1; x_2^2 + x_3; -x_1 + x_2).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з zadання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$4x_1^2 - 3x_2^2 + 2x_3^2 + 2x_1x_2 + 4x_1x_3 - 2x_2x_3.$$

Варіант 9

1. Обчислити визначник:

a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 1 & 0 & 0 & 4 \\ 2 & 5 & 4 & 3 \\ 3 & -10 & -1 & -2 \\ 4 & 5 & 2 & -1 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задовільняє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 8 & -3 \\ -4 & 2 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - 10x + 4.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 1 & 3 \\ -1 & -2 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 2 & 2 & -1 \\ 2 & -1 & 2 \\ -1 & 2 & 2 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

a) за формулами Крамера;
 б) методом Гаусса.

$$\begin{cases} 2x + y + 4z = 11, \\ 4x + 2y + 4z = 14, \\ 3x - y + 5z = 12. \end{cases}$$

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},\text{i}} = x_{\text{c},\hat{1}} + x_{\text{c},\hat{1}},$$

де $x_{\text{c},\text{i}}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 + x_4 = 15, \\ x_1 + 2x_2 + 3x_3 + 4x_4 = 35, \\ x_1 - x_3 - 2x_4 = -5, \\ 2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + 5x_4 = 50. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(-2; 0; -4)$, $M_2(-1; 7; 1)$, $M_3(4; -8; -4)$, $M_4(1; -4; 6)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площа $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
 д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (0; 3; 2)$, $\vec{q} = (2; 1; -1)$, $\vec{r} = (1; -1; 1)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{a} = (1; -4; 4)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює тупий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} - 4\vec{q}$ і $\vec{b} = 3\vec{p} + \vec{q}$, $|\vec{p}| = 1$, $|\vec{q}| = 2$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{6}$. Знайти:

- a) площа трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\delta_{\vec{b}}(\vec{a} - 3\vec{b})$.

9. Дано точки $A(-3; -1)$, $B(1; -6)$, $C(9; 3)$. У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: координатними площинами; площиною, що паралельна осі Ox і проходить через точки $(0; 3; 0)$ і $(0; 0; 2)$; площиною, що проходить через прямі $\frac{x}{-3} = \frac{y-3}{0} = \frac{z}{3}$ і $x = t + 1$, $y = -2t + 1$, $z = t + 1$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(4; 3; 10)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x-1}{2} = \frac{y-2}{4} = \frac{z-3}{5};$$

$$l_2 : \frac{x}{1} = \frac{y+1}{0} = \frac{z-1}{2}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеноого з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільногого перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

- а) еліпса E , якщо $A(0; \sqrt{3})$, $B(\sqrt{\frac{14}{3}}; 1) \in E$;
- б) гіперболи Γ , якщо ексцентриситет $\epsilon = \frac{8}{7}$, $A(8; 0) \in \Gamma$;
- в) параболи, якщо її директриса $D : y = -4$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$x^2 - 2xy + y^2 - 10x - 6y + 25 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$4x^2 + 3y^2 - 24z = 0.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$x^2 - y^2 = 2az, x^2 + y^2 \leq a^2, z = 0.$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої

$$\begin{cases} \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1, \\ z = 0 \end{cases} \text{ навколо осі } Ox. \text{ Зробити}$$

рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (4x_1 - x_2 + x_3; 0; x_1 - x_2 - x_3)$$

$$B\vec{x} = (x_1 + x_2; x_2 - x_3; 5).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . $A = \begin{vmatrix} 2 & 0 & 12 \\ -9 & 5 & 3 \\ -1 & 0 & -5 \end{vmatrix}$. Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$2x_1^2 + 5x_2^2 + 6x_3^2 + 6x_1x_2 + 2x_2x_3.$$

Варіант 10

1. Обчислити визначник:

a) зведенням до трикутного вигляду;
 б) методом розкладу за елементами деякого рядка або стовпця.

$$\begin{vmatrix} 1 & -2 & 3 & 4 \\ 2 & 1 & -4 & 0 \\ -5 & -10 & -5 & 0 \\ 4 & -3 & 2 & 1 \end{vmatrix}$$

2. Довести, що матриця A задовільняє рівняння $f(x) = 0$:

$$A = \begin{vmatrix} 4 & -5 \\ 2 & -3 \end{vmatrix}; f(x) = x^2 - x - 2.$$

3. Для матриці A знайти обернену матрицю A^{-1} . Результат перевірити.

$$a) A = \begin{vmatrix} 2 & 4 \\ -3 & -4 \end{vmatrix}; b) A = \begin{vmatrix} 2 & 4 & 5 \\ 3 & -1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix}.$$

4. Розв'язати систему рівнянь:

a) за формулами Крамера; $\begin{cases} 3x + 2y - z = -10, \\ x + 2y - 3z = -14, \\ 2x - y - z = -3. \end{cases}$

б) методом Гаусса.

5. Дослідити на сумісність систему лінійних алгебричних рівнянь. Знайти фундаментальну систему розв'язків відповідної однорідної системи. Знайти загальний розв'язок неоднорідної системи за формулою:

$$x_{\text{c},\hat{1}} = x_{\text{c},\hat{1}} + x_{\text{c},\hat{1}},$$

де $x_{\text{c},\hat{1}}$ — загальний розв'язок неоднорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — загальний розв'язок однорідної системи; $x_{\text{c},\hat{1}}$ — частинний розв'язок неоднорідної системи.

$$\begin{cases} 2x_1 - x_2 + 3x_3 + 4x_4 = 5, \\ 4x_1 - 2x_2 + 5x_3 + 6x_4 = 7, \\ 6x_1 - 3x_2 + 7x_3 + 8x_4 = 9, \\ 2x_1 - x_2 + 2x_3 + 2x_4 = 2. \end{cases}$$

6. Дано координати точок $M_1(14; 4; 5)$, $M_2(-5; -3; 2)$, $M_3(-2; -6; -3)$, $M_4(-2; 2; -1)$.

Довести, що вони не лежать в одній площині. Знайти:

- a) довжину та напрямні косинуси вектора $\overrightarrow{M_1 M_2}$;
 б) кут $\angle M_2 M_1 M_3$;
 в) площину $\Delta M_1 M_2 M_3$;
 г) об'єм піраміди $M_1 M_2 M_3 M_4$;
- д) висоту піраміди $M_4 H$, застосовуючи проекцію вектора на вісь.

7. Дано вектори $\vec{p} = (4; 1; 1)$, $\vec{q} = (2; 0; -3)$, $\vec{r} = (-1; 2; 1)$. Довести, що вони утворюють базис. Знайти:

- a) координати вектора $\vec{d} = (-9; 5; 5)$ в цьому базисі;
 б) одиничний вектор $\vec{c}$, який ортогональний до векторів $\vec{p}$ і $\vec{q}$, якщо вектор $\vec{c}$ утворює тупий кут з віссю Ox .

8. Дано вектори $\vec{a} = \vec{p} + 4\vec{q}$ і $\vec{b} = 2\vec{p} - \vec{q}$, $|\vec{p}| = 7$, $|\vec{q}| = 2$, $(\vec{p}, \vec{q}) = \frac{\pi}{3}$.

Знайти:

- a) площину трикутника, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 б) довжини діагоналей паралелограма, побудованого на векторах $\vec{a}$ і $\vec{b}$;
 в) проекцію і $\vec{d}_{\vec{b}}(2\vec{a} - \vec{b})$.

9. Дано точки $A(3; -2)$, $B(1; 5)$, $C(-4; 3)$.

У ΔABC знайти:

- a) рівняння медіані AM , записати як рівняння у відрізках;
 б) канонічне та загальне рівняння бісектриси BF ;
 в) рівняння висоти CD , записати як нормальнє рівняння та рівняння з кутовим коефіцієнтом, обчислити довжину CD ;
 г) параметричне рівняння прямої, що проходить через точку A паралельно до бісектриси BF .

10. Дано координати точок M_1, M_2, M_3, M_4 (див. завдання 6). Знайти:

- a) нормальне рівняння площини $M_1M_2M_3$;
- б) довжину висоти M_4H , застосовуючи формулу знаходження відстані від точки M_4 до площини $M_1M_2M_3$;
- в) точку, симетричну точці M_4 відносно площини $M_1M_2M_3$;
- г) точку, симетричну точці M_4 відносно ребра M_1M_2 ;
- д) кут між прямою M_1M_4 та площину $M_1M_2M_3$;
- е) рівняння площини, яка поділяє навпіл двогранний кут між площинами $M_1M_2M_4$ та $M_1M_2M_3$.

11. Скласти рівняння усіх граней піраміди, яка обмежена: площинами Oxy та Oxz ; площиною, що проходить через пряму $\begin{cases} 3x + z - 3 = 0 \\ y = 0 \end{cases}$, паралельно осі Oy ; площиною, що проходить через точку $(2; 0; 0)$ і пряму $\frac{x}{2} = \frac{y}{1} = \frac{z-3}{-4}$.

Зобразити піраміду графічно.

12. Задано точку $M_0(-1; 0; -6)$ та прямі

$$l_1 : \frac{x-9}{4} = \frac{y+2}{-3} = \frac{z}{1};$$

$$l_2 : \frac{x}{-2} = \frac{y+7}{9} = \frac{z-2}{2}.$$

- а) скласти канонічне рівняння та обчислити довжину перпендикуляра, проведеного з точки M_0 на пряму l_1 ;
- б) знайти рівняння спільного перпендикуляра до прямих l_1 і l_2 та найкоротшу відстань між ними.

13. Скласти канонічне та полярне рівняння:

а) еліпса E , якщо ексцентриситет $\varepsilon = \frac{7}{8}$, $A(8; 0) \in E$;

б) гіперболи Γ , якщо $A(3; -\sqrt{\frac{15}{2}})$,

$B(\sqrt{\frac{28}{3}}; 2) \in \Gamma$;

- в) параболи, якщо її директриса $D : y = 4$.

Визначити всі характеристики кривих. Побудувати ці криві.

14. Записати канонічне рівняння кривої другого порядку, визначити її тип:

$$5x^2 + 12xy - 22x - 12y - 19 = 0.$$

15. Визначити тип та побудувати поверхню:

$$x^2 + 2y^2 + z^2 = 4z.$$

16. Побудувати тіло, обмежене поверхнями:

$$z = x^2 + y^2, x^2 + y^2 = a^2,$$

$$y = x, y = 2x, z = 0 (x \geq 0, y \geq 0).$$

17. Скласти рівняння поверхні тіла, утвореного обертанням кривої $\begin{cases} \frac{x^2}{a^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1, \\ y = 0 \end{cases}$ навколо осі Oz . Зробити рисунок.

18. З'ясувати, які із заданих відображен $\mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ є лінійними. Для лінійних відображень обчислити їх матриці в канонічному базисі:

$$A\vec{x} = (5x_1 + 2x_2^2; x_2 - x_3; x_1)$$

$$B\vec{x} = (0; x_1 + 2x_2 + 3x_3; x_2 - 3x_3).$$

19. Знайти власні числа і власні вектори матриці A . Побудувати подібну їй діагональну матрицю.

20. Знайти ортогональні перетворення, які приводять квадратичну форму з завдання 14 до канонічного вигляду, записати канонічний вигляд цієї форми.

21. Застосовуючи теорему Сильвестра, дослідити на знаковизначеність квадратичну форму:

$$-6x_1^2 - x_3^2 - 2x_1x_2 + 4x_1x_3 + 6x_2x_3.$$